

BİLİNÇLİ TAKSİR

Av. Kamil ŞİRİN

Türk ceza kanunu, Cezaların İnfazı hakkındaki Kanun ve Karayolları Trafik kanununda Değişiklik Yapılmasına dair 4785 sayılı kanun ile , Tck. Sistematığına ilk kez "bilinçli taksir" kavramı dahil edilmiştir.

4785 sayılı yasanın 1.ci Maddesi : Tck.nun 45 maddesine aşağıdaki son fıkra eklenmiştir.

"Failin öngördüğü neticeyi istememesine rağmen neticenin meydana gelmesinde bilinçli taksir vardır, bu halde ceza üçte bir oranında arttırılır."

4785 sayılı yasa Madde 2 - ...647 sayılı yasanın 4.cü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu hüküm, bilinçli taksir halinde uygulanmaz."

Bu yeni yasal düzenlemeyi gördükten sonra, Bilinçli taksir den önce kısaca taksir nedir ona bakalım.

Taksir, kavram olarak Tck.nun da yer almamaktadır. Tck.45 Maddesi. " Cürümlerde kastın bulunmaması cezayı kaldırır. Failin bir şeyi yapmasının veya yapmamasının neticesi olan bir fiilden dolayı kanunun o fiile ceza tertip ettiği ahval müstesnadır. " kuralını getirmiş işte taksir kavramı da bu tanımlama içinden çıkmaktadır. Failin suç işleme kastı yoktur fakat bilerek yaptığı bir eylemin sonucunda gerçekleşen bir fiile ceza verilmektedir", Başka bir anlatımla fail " hareketi bilerek yapmakta,hareketi istemekte" ama " neticeyi istememekte " dir buna rağmen hasıl olan neticeden sorumlu tutulmaktadır.

Taksiri daha bir açarsak, a - işlenen suç taksirle işlenebilen suç tipi olmalı, (Tck.274/3,383,389,455,459 mad. gibi), b - hareket fail tarafından bilerek ve istenerek yapılmalı, c - netice istenmemeli ama öngörülebilmeli, ve d - hareketle netice arasında uygun illiyet bağı bulunmalıdır.

Bütün bu eylemler Tck.nun ilgili maddeleri ile müeyyide altına alınmasına rağmen niçin "bilinçli taksir" kurumu getirilmiştir? Bilindiği üzere taksirli suçların en çok işleneni Tck. 455 ve 459 maddelerinde müeyyide altına alınan trafik kazalarıdır. 4785 sayılı yasanın gerekçesi ve Komisyon raporlarında da açıkça izah edildiği üzere, son yıllarda ülkemizde kara taşıt araçları hem nicelik hem de miktar olarak, yoğun bir gelişme ve artış göstermiştir. Buna paralel olarak maalesef trafik kazaları da geometrik olarak artmakta, çokça can kaybı yüksek değerlere varan mal kayıplarına neden olunmaktadır. İç İşleri Komisyon raporunda belirtildiği gibi "...Bu araçlarla işlenen ve öldürme ya da yaralama ile sonuçlanan trafik kazalarında bu suçlara ilişkin kusurluluk şekli, özellikle

alkollü araç kullanılması sonucunda işlenen suçlarda kusurluluğun derecesini yeterince ortaya çıkarmamaktadır. "Yasa koyucu mevcut kuralların yeteri kadar caydırıcı olmadığı, özellikle aşırı alkol veya uyuşturucu alan veya aşırı hız yapan insanların mevcut yasalarla caydırılmasının mümkün olmadığını öngörmüş ve "bilinçli taksir" kurumunu yasal düzenlemeye almıştır.

Mevcut son düzenlemeye göre "bilinçli taksirden" bir başka anlatımla "yoğunlaşmış taksir" den söz edebilmek için failin neticeyi istememesine karşın ÖNGÖRME si yeterli olacaktır. Taksirde de, araç kullanan herkes seyir halinde iken bir kaza yapabileceğini bilir ama asla düşünmez, öngörmez. Buna karşın şehir içinde 120 kilometre bir hızla giden sürücü kazayı behe mahal öngörmüştür. Zira kaza kaçınılmazdır. Yine aşırı alkol alan veya uyuşturucu alan birinin kaza yapması kaçınılmazdır. Bu sonucu öngörmektedir. İşte bu ahvalde bilinçli taksir vardır. Yasanın ÖNGÖRME dediği budur yoksa taksirde esasen öngörü gerekmektedir. Olayda 8/8 oranında kusurlu olmanın ötesinde daha ağır bir durum söz konusudur.

Yeri gelmişken "bilinçli taksir" ile, "gayri muayyen kasıt" kavramlarının karıştırılmaması gerektiğini belirtmek isteriz. Düğün ve bayramlarda özellikle kırsal kesimlerde töre gereği tabancalarla atış yapıldığında ölümle sonuçlanan olaylar meydana gelmektedir. Uygulama ve Yargıtay kararlarına göre bu tür olaylar hangi şekil ve şartlarda işlenmiş olsun Tck. 455 ve 459 maddesi tanımına giren taksirli suç kabul ediliyor idi. Son zamanlarda Yüce Yargıtay ".. düğün gibi kalabalık yerlerde tabanca ile yatay olarak ateş eden birinin, birine zarar verebileceğini bilmemesi mümkün değildir ve bu ahvalde taksir değil "gayri muayyen kasıt" vardır ve kaste suç işlemiş gibi ceza görmesi gerekeceğini" belirtmiştir. Dikkat edilirse burada bilinçli taksirde olduğu gibi ceza artırımı değil doğrudan kasti cürüm söz konusudur. Bilinçli taksir in amacı bize göre ve yasa gerekçesine göre trafik kaza ve suçlarını azaltmaya yöneliktir. Bilinçli taksirde "Taksir" yine vardır ama "yoğunlaşmıştır".

Yapılan yeni düzenlemeye göre, bilinçli taksir olduğunda hem ceza üçte bir oranında arttırılacak hem de 647 sayılı yasanın 4.cü maddesinin 3.cü fıkrası uygulanmayacak, yani ceza paraya çevrilmeyecektir. Bilindiği üzere taksirle işlenen suçlarda hürriyeti bağlayıcı cezanın süresi nazara alınmaksızın 647 sayılı yasanın 4/3 maddesine göre para cezasına çevrilme imkanı vardır.

Cezai yaptırımlarla başlı başına trafik kazalarını önlenmesinin mümkün olmayacağı düşüncesini taşımakla birlikte, mevcut düzenlemenin uygulamadaki adaletsizlikleri gidereceği ve trafik kazalarının azalmasına neden olacağı temenni ve dileklerimle.